סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

חכילה. כיצד: **ומעטרם חכילה.** אם טמאה היא אין טבילה עולה לה לחברים אחרים אלא מתקנה ומטבילה: **למסמכינהו אגודא.** לקרבן אגד הכותל הרחב כמלא רוחב מטה ונותן עליהם מן הכרעים ולכותל למרלאשותיה ולמרגלותיה: **ומשדא אשלי.** ונותן חבלים ומסרג ורלוייה למשכב ומטמא מדרס: **שיפא.** ליקח"ת: **ושל גמי.** יונ"ק: **שיריה.** כגון נפתחה ונשתייר בה: **אע"פ.** שפחותה עכשיו מכשיעור לטומאה דתנן (כלים פ' כ"ו מ"ב) מפץ שבה על שבה: **אין מסככין.** הואיל ומכלי קלתו ומחלתה היתה מקבלת טומאת משכב הזב והנדה: **גדולה מסככין בה.** דלאו כלי הוא דקמתמה לסיכון: **אף היא מקבלת טומאה.** קסבר קתמה לשכיבה וכלי היא: **אלא שאין שם חלל טפח.** גוכה כמשך אורך ורחב שבעה טפחים כשיעור סוכה ואח"כ הגדיש כל הגדיש על אותו חלל דעכשיו נעשה שם סכך מחליו ולא היה עליו שם סכך תחילה: **אכל אם יש שם כו'.** חלל טפח אהל הוא נמלא שם סכך על אותו גדיש וכשחוטט בו מלמטה למעלה עד שמגביה את החלל לשיעור גובה עשרה אין זו עשייתו שהרי היו מתקן אלא הדפנות ובדפנות לא אמרינן תעשה ולא מן העשוי והרי היא כסוכה שפחותה מעשרה ותקק בה והשלימה לעשרה: **איכא דרמי לה מירמא.** לא מתני להא דרב הונא בלשון לא שנו ולפרושי מתני' אלא רמי מתני' מירמ' אבריתא ודרב הונא אשנויא אתמר: **מתני' המשלשל.** כל מלמעלה למטה קרי שלשול: **מלמעלה למטה.** שהתחיל לחרוג המתילה אצל הסכך וחורג וכא כלפי מטה: **שלשה עטחים פסולה.** דהיינו כדי שיזדקר הגדי בכח ראש לחמרן (יח:) פסולה: **מלמטה למעלה.** שהתחיל לחרוג מלמטה סמוך לקרקע ומגביה ועולה כיון שהגביה עשרה כשרה וחף על פי שלא הגיע לסכך: **רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה.** דיו בחריגת י': **כך מלמעלה למטה.** דיו בחריגת עשרה ואפילו גבוהה הרבה מן הארץ כשרה וקסבר מחילה תלויה עשרה מתרת: **גמ' כור שכין שתי חצירות.** חליו בחלר זו וחליו בחלר זו ומחילה בין החצירות ומהלכת ותלויה על פי הכור ואין פתח ביניהם לערב זו עם זו: **אין ממלאין ממנה.** לא זו ולא זו לפי שחיימי חלר זו מכיא לזו: **כין מלמעה.** סמוך לחיים: **כין מסוך אוגנו.** כלומר בין מלמעלה רחוק מן המים ובלבד שהכא כחוך אוגן של כור דמוכחא מילתא דבשביל אוגן המים נעשית. ומפרשינן טעמא בעירובין שמחילה תלויה מתרת במים דקל הוא שהקילו חכמים במים אבל מחילה המוצלת את החצירות ומהלכת ע"פ הכור אלא נעשה בשביל המים אינה מתרת דאין מחילה תלויה מתרת במים אלא הנעשית בשביל להחיר מלוי המים כגון גזחטרא שלמעלה מן היס דתנן בעירובין (דף פז:) דעושין לה מחילה תלוי' וכגון זו שכתוח אוגן הכור: בית

ממה מטמאת חבילה. משנה היא פרק י"ח דכלים ומטמאת חבילה כשהיא מחוברת יחד אבל נתפרקה אבר אבר אינה מקבלת טומאה אפילו בקלרה ושתי כרעים ומכל מקום מודה רבי אליעזר שאם נתפרקה וחזר וחיברה חוזרת לטומאתה דקתמר ומטבהרת חבילה אם טמאה היא אין טבילה עולה לה אברים אברים אלא מתקנה ומטבילה וחכמים אומרים מטמאת אברים כדמסיק בתרוכה ושתי כרעים כן ריבטא דמתני' דכלים לכאורה אבל בתוספתא דכלים לא משמע הכי דתניא כילד כרע שפירשה מן החרוכה עם הקלרה רבי אליעזר אומר הרי זה מיבור ואם הטבילה אינה מועלת וחכמים אומרים אינו מיבור ואם הטבילה מועלת ולפי שיטת התוספ' הכי פירושא דמתני' ומטמאת חבילה דכשם כשטולה שלימה אם נטמא אחד מאבריה נטמאת כולה כך גמי כשפירש הכרע מן החרוכה ועומדת עם הקלרה מיבור הוא ואם נטמאת הכרע נטמאת הקלרה והיינו דקתני בתוספתא רבי אליעזר אומר הרי זה מיבור ומטבהרת חבילה אם הטבילה הכרע והקלרה ביחד אין הקלרה חוצלת עליה כי היכא דלא מייבא במטביל את השלימה וחכמים אומרים מטמאת אברים ולא חבילה ואם נטמאת הכרע היא טמאה ולא קלרה ואינה מיבור כשלימה והיינו זה דקתני בתוספתא וחכ"א אינה מיבור ומטבהרת אברים מטביל הכרע בפני עלמה ולא חבילה הכרע עם הקלרה שהקלרה חוצלת עליה ואינה כשלימה דהמטביל מטה שלימה אע"פ שלא פירקה טהורה:

ומטבהרת חבילה. משמע דפשיטי כלי עץ טמאין כגון מטה דחזיא למדרסות (ח) ואית להו טהרה במקוה והא דמשמע פרק רבי עקיבא (שבת דף פד. ושם) דמפץ אין לה טהרה במקוה אומר ר"ת דהתם בשל שיפא ושל גמי והא דאמרינן פ' כילד הרגל (כ"ק דף כה: ושם) גבי מפץ וקאמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה דמשמע שיש לו טהרה לאחר שבעה דאפילו באנו לפרש דלבין טומאת שבעה קאמר כלומר להיות אב הטומאה משום דאין לך דבר הטמא טומאת שבעה אלא אם כן הוא אב הטומאה מכל מקום אי לית ליה טהרה במקוה אין יכול לעשות אב הטומאה כדמוכח בשאלתי עירובין (דף קד:) אלא צריך לומר דהיינו ברייתא דמפץ בעת מנין משמע דמיירי ליה בכל מפץ בין בשל עץ בגון מחצלת של קנים בין בשל שיפא וגמי ולייקינן פרק אמר רבי עקיבא (שבת דף פד.) ממפץ של שיפא וגמי ובפרק כילד הרגל (כ"ק דף כה:) דייקינן ממפץ של עץ והא דאית להו לפשיטי כלי עץ טהרה במקוה אף על גב דקרא דבמים יוצא דבסוף פרשת שמיני כתיב גבי מקבלי כלי עץ דכתיב מכל כלי עץ או בגד או עור או שק מכל מקום נפקא לן מאידך קרא דכתיב בפרשת מדין כל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו דליכא למימר מה מעשה עזים מטלטל אלא וריקן דלא שייך למדרס הכי אלא גבי שק שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות דכתיב (בראשית מב) ולהשיב כספיהם איש אל שקו: **דלא** חזי' **לא לעניים ולא לעשירים.** ואפילו מישב עליהן בטלה דעתו והא דמשמע בזבחים פרק דם חטאת (דף לד.) דמטלת פחותה משלש על שלש מהניא ביה מחשבה דלא דמי להתם מתשבתו ביכרת מתוך מעשיו כדפרישית פרק כ"ח דכלים: **אבל אם** יש שם חלל טפח. מלינן למימר רב הונא לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) גבי בין סוכה לסוכה עטפח ושמא מאן דאמר התם מרבעה הכא מודה דהא לשמואל דאמר התם עשרה הכא לא שייך:

בין מלמטה בין מתוך אוגנו. ויש ספרים שכתוב בהן בין מלמטה מתוך אוגנו ולא יתכן דאם כן מלמעלה היינו חוץ לכור דאי בתוך הכור סמוך לשפתו היינו מתוך אוגנו ואם כן היינו כותל שביניהן דקאמר ר"י שמפסיקין בין שתי החצרות ומהלכת על פי הכור ועוד דאם כן לא הוי למעלה דתנן במעלה דרבן שמעון בן גמליאל דפליגי אמוראי פרק כילד משתתפין (עירובין דף פו.) דרב הונא אמר למטה למטה ממש למעלה למעלה ממש וחד וחד בכור ורב יהודה אומר למטה למטה מן המים [למעלה למעלה מן המים]:

בית

(ח) תוס' ד"ה ומטבהרת וכו' דמחוברת למדרסות אית בל"ל ופות ר' נתתקן:

הגהות הב"ח

גליון הש"ם

גמ' תניא ובו' **אבא** דרבי ליה פירשא. כעין זה כ"ל דף לב ע"ב. ר"ה דף ט ע"ב. כ"ב דף יט ע"ל ודף כו ע"ל: תוס' ד"ה **ראלא** חזי' ובו' **ואע"** חיבב. עיין מה דף ם ע"ב תוס' ד"ה כמטבלניות:

מוסף רש"י

המשלשל דפנות. מתחיל לחרוג דופני הסוכה בערב כלפי מעלה ומשלשל ונח כלפי מטה. משלשל, מוריד (שבת צז. וכעי"ז עירובין פו.). **אם** גבוה מן הארץ שלשה טפחים. דנגייס נוקעים בה הוא לה תליה ופסולה (עירובין שם). מלמטה למעלה. שנוגעת בקרקע (שם). **אם** גבוה עשרה טפחים כשרה. ואע"פ שאינו מגיעות לסכך ונכנס לא גרס נגיעות מן הארץ אלא אם נגיעות עשרה טפחים (שם). כשם שמלמטה למעלה. מכסת ליה ולף על גב דלא מטיא לסכך, כך מלמעלה למטה. די לה בחרגא עשרה ואע"פ שאינה מגעת לארץ (שם). **בור** שבין שתי חצירות. מליא מז וחליו מז, אין ממלאין ממנה בשבת. שזה ממלא מרשות מגילו (עירובין מו.). **בין** בתוך אוגנו. אף על פי שאינה נוגעת בסיס, קל הוא שהקילו חכמים בסיס דאמר ליה נח תחת לתחילה ונלבד שהחלה בתוך אוגן הכור שהבלה (שם).

רבינו חננאל

מטה מטמאת אברים ומטבהרת אברים. ר' חנין אמר בארוכה ושתי כרעים בקצרה ושני כרעים, דעדריין תורת כלי עליה, דחזיא למיסבא אגודה ולמיתב עלה ולמישד אשלא עליה. פירש גאון למיתב עלה ולמישד אשלא, ראויה היא לישב עליה ולטוות נעורת או פשתן או קנבוס. [לאש]לא, שכל הנטווה גם צריך לישב הטווה על גבי מקום גבוה כדי להפשיל וירד למטה, וכשזוקפין ארוכה (וקצרה) [או קצרה] על גבי שתי כרעים וסומכין אותה [בבותת] ויושבים עליה, וכיכלי חשובה ואע"פ שאינה מטה על מכונתה, לפיכך מטמאת אברים ומטבהרת אברים הללו. ומשום הכי

עין משפט נר מצוה

צב א מי' פכ"ו מהלי כלים הלכה יג:
ק ב ג מי' פ"ה מהלי טוכה הלי' ט טוש"ע א"ח סימן תרלה:
קא ד מי' שם פ"ב הלכה ד מתג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרל סעיף ע:
קב ה מי' פט"ו מהלי שבת הלכה יא ופ"ג מהלי עירובין הלי כא סמג עשין ל טוש"ע א"ח סי' שנו סעיף א:

לעזי רש"י

לישק"א. כריך (צמח). יונ"ק. אגמון.

רבינו חננאל (המשך)

דאוקימנא למתני' בראית תורת כלי עליה, ונדחת היות סיוע לרמי בר טביומי דאמר סיככה בבלאי כלים פסולה. ופשט אביי מטלניות שאין בהן ג' על ג' דלא חזו לא לעניים ולא לעשירים. ואע"ג דתניא כוותיה דתניא מחצלת של שיפא ושל גמי אע"פ שנפתחו מכשיעור אין מסככין בהן, ושל קנים גדולה מסככין בהן, ר' אליעזר אומר אם אינה מקבלת טומאה. דלא דייקא מתניתין כוותיה. **מתני'** החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה. אמר רב הונא לא שנו אלא שאין חלל טפח במשך שבעה טפחים. יש מי שאומר לא שנו כי אינה סוכה, אלא בזמן [שאין] שם חלל טפח במשך שבעה טפחים, מחודש עשוי עכשיו לסוכה בהגג, טפח גובה במשך שבעה, אבל אם יש טפח שם, הא קיימא לן דטפח אהל הוא, ומשך ז' טפחים הוא משך סוכה קטנה, וכאילו עכשיו היא עשויה] לשם החג. ויש מי שאומר לא שנו אלא שאין שם חלל אפילו טפח, בתחלת גדישת הגדיש עשוי לשם צל בעלמא, אבל יש שם חלל טפח במשך שבעה טפחים שיעור משך סוכה קטנה, ונמצאת הסכך הויא עשויה לשם צל סוכה בעלמא. וקיימא לן סוכה רקב"ש סוכת גנב"ך סוכה מכל מקום כשרה, וזה שחוטט בגדיש למטה ומסיר האלומות להשלים ז' טפחים כדי הכשר סוכה, שפיר דמי, מאחר שהסכך לשום סוכה בעלמא נעשית, ואינה עשויה לשם ארצי, שאין דרך בני אדם להגדיש תלוי, וביון שתלה זה נתברר לשם סוכה הניחו, לפיכך כשר. ושאר השמועה פשוטה היא. [**מתני'**] המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוהות מן הארץ כו'. תנן התם בעירובין פרק ח' בור שבין שתי חצירות כו' עד

ח) כ"ה הגי' בגרייתא לקמן כ' וכן נרס רבינו גם כאן. ג) דנכי רבינו אתי מוכן דמתלה לא דייק מתני' דיותיה וכל הלאשונים ז"ל פסקו טוחים ל"ש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com